

Asia: VN/31908/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit leikkaustoimintaa koskevista muutosehdotuksista (terveydenhuoltolaki 45 §)

-

Kommentit kiireellisen hoidon tarpeen arviota ja kiirevastaanottotoimintaa koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 1 ja 2 momentti)

-

Kommentit monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen keskittämistä koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 3-5 momentit ja voimaansäilyttämislain 59 §:n kumoaminen)

-

Kommentit ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä koskevista sääntelyehdoista (terveydenhuoltolain 51 §:n 6 momentti)

-

Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat kommentit

Terveydenhuollon järjestämisestä Puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) mukaan, Puolustusvoimat järjestää terveydenhuoltovastuullaan olevien henkilöiden terveydenhuollon, joka käsittää lain 2 §:n mukaan terveydenhoidon ja sairaanhoidon. Sairaanhoidon kuuluu ensiapu, sairaankuljetus, avohoito sekä sairaalahoito. Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla ovat asevelvollisuuslain (1438/2007) ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (285/2022) nojalla Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa palvelevat palvelusaikanaan sekä sotilasvirkaan koulutettavat opiskelijat.

Puolustusvoimat tuottaa terveydenhuoltoa omilla terveysasemillaan sekä sotilaallisten harjoitusten yhteyteen perustetuilla kenttälääkinnän hoitopaikoilla. Puolustusvoimilla on kumppanuussopimuksia

hyvinvointialueiden kanssa perusterveydenhuollon palveluiden, kuvantamis- ja laboratoriopalveluiden sekä erikoissairaanhoidotasoisten sairaanhoidon palveluiden hankkimisesta.

Hallituksen esitysluonnoksen ehdotukset koskien monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä ja siten ympärivuorokautista päivystystä edellyttävää leikkaustoimintaa vaikuttaisivat Puolustusvoimiin vain supistaen poikkeusolojen tukeutumissairaalaverkostoa eivätkä vaikeuttaisi olennaisesti Puolustusvoimien toimintaa normaali- tai poikkeusoloissa.

Toisaalta päiväkirurgiaa ja lyhytjälkihoitoista eri erikoisalojen leikkaustoimintaa voisi jatkaa nimetyissä sairaaloissa. Jos kuvattu leikkaustoiminta näin jatkuisi, leikkaustoimintaa edellyttävät toimitilat myös säilyisivät. Kirurgisen toiminnan jatkuminen erityisesti Kemissä, Savonlinnassa ja Valkeakoskella niin, että toimitiloissa on kirurgiseen hoitoon tarvittavat toimitilavalmiudet, on Puolustusvoimien kannalta merkityksellistä poikkeusolojen toiminnan tukemiseksi. Puolustusvoimille on myös tärkeää, että hyvinvointialueiden toimipisteissä on laajalti riittävä määrä osaavaa henkilöstöä käytössään.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen ympärivuorokautista päivystystä ei jatkossa voisi ylläpitää seuraavilla paikkakunnilla: Iisalmi, Jämsä, Kouvola, Raahe ja Varkaus. Tämä vaikuttaisi Kouvolan varuskunnan terveydenhuoltoon Kouvolan Ratamon yöpäivystyksen lakatessa, mutta vaikutukset jäänevät melko vähäisiksi tavallisessa tautitilanteessa. Yleislääkäritasoisista hoitoa vaativat tilanteet voidaan useimmiten siirtää seuraavaan aamuun. Epidemia-aikana (Korona, Adeno) myös yöaikainen akuuttilääketieteen hoitotarve ja käyntimäärien nousu on ollut hyvinkin suuri, jolloin etäisyyden merkittävä kasvu yöaikaiseen päivystyspisteeseen vaikuttaa merkittävästi palveluiden saavutettavuuteen. Yöaikaan ensihoitopalvelua, akuuttilääketieteenpalvelua ja erikoissairaanhoidoa edellyttävät potilaat kuljetetaan päivystyspisteeseen.

Hyvinvointialueilta edellytettävät kustannussäästöt voivat kohdistua perusterveydenhuollon palveluverkostoon ja sen sisältöön. Näiden muutosten kohdistumista alueilla ei ole tiedossa, vaan hyvinvointialueet määrittävät toimenpiteet itse. Mahdollisesti esimerkiksi tukipalveluita keskitetään, jolloin kuvantamis- ja laboratoriopalvelut saattavat siirtyä kauemmaksi nykyisestä. Esimerkkinä tästä on vaikkapa Säskylän terveysaseman kuvantamispalvelujen osittainen siirtäminen Raumalle, jolloin käyntimatkat osin pitenevät Porin prikaatista. Tällä on vaikutusta varuskunnalliseen terveydenhuoltoon, koska ko. palvelut hankitaan hyvinvointialueilta.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että hyvinvointialueilla tehdään muutosten valmistelussa yhteistyötä myös Puolustusvoimien kanssa, analysoidaan vaikutuksia sekä turvataan palvelutaso. Muutosten valmistelussa on otettava huomioon asevelvollisten terveydenhuoltopalvelujen tarkoituksenmukainen toteuttaminen sekä poikkeusolojen vaatimusten turvaaminen.

Valmiuden ja varautumisen korostuminen on jo johtanut maanpuolustuksenkin kannalta myönteiseen kehitykseen muun muassa tilannetietoisuuden, johtamisen ja hyvinvointialueiden rajat ylittävän toiminnan osalta.

Kommentit muista säädösmuutosehdotuksista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

-

Tiivistelmä annettavan lausunnon sisällöstä

Hallituksen esitysluonnoksen ehdotukset koskien monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä ja siten ympärivuorokautista päivystystä edellyttävää leikkaustoimintaa vaikuttaisivat Puolustusvoimiin vain supistaen poikkeusolojen tukeutumissairaalaverkostoa eivätkä vaikeuttaisi olennaisesti Puolustusvoimien toimintaa normaali- tai poikkeusoloissa.

Kirurgisen toiminnan jatkuminen erityisesti Kemissä, Savonlinnassa ja Valkeakoskella niin, että toimitiloissa on kirurgiseen hoitoon tarvittavat toimitilavalmiudet, on Puolustusvoimien kannalta merkityksellistä poikkeusolojen toiminnan tukemiseksi. Puolustusvoimille on myös tärkeää, että hyvinvointialueiden toimipisteissä on laajalti riittävä määrä osaavaa henkilöstöä käytössään.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että hyvinvointialueilla tehdään muutosten valmistelussa yhteistyötä myös Puolustusvoimien kanssa, analysoidaan vaikutuksia sekä turvataan palvelutaso. Muutosten valmistelussa on otettava huomioon asevelvollisten terveydenhuoltopalvelujen tarkoituksenmukainen toteuttaminen sekä poikkeusolojen vaatimusten turvaaminen.

Kommentit sosiaalipäivystystä koskevasta erillisestä muistiosta

-

Nurminen Minnamaria
Puolustusministeriö

Gau Anna
Puolustusministeriö

